

ידי ששע

פעטער צייטונג

דאָן נערסטאג - אויסגאב

דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען... דער פּרעסדענט פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

דער פּרעסדענט פֿאַר אַלע אַרטיקלען... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

Nr. 43. יעדנעסער יאהרגאנג

פעטער נאך איר ה'תרי"ח

Pest, den 3. Juni 1875.

דער רעכענשאפטס-בעריכט דעם מיניסטערס קאָלאָנאן מיטא.

וויאזוי פֿאַר אַלע אַרטיקלען פֿאַר אַלע אַרטיקלען... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

באלד דאָרפֿן איר אַנווענדן געלד-נאָסח בעטער-... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

דאָס גר דאָס צוזאָמגענוערקע דער פֿאַרשידן רעכט-... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

דעם אַנגעקומענען מיניסטער מיטא יאָרדע... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

דאָס איז געווען אַלע אַרטיקלען מיטא יאָרדע... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

איר זיך צו געבן... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

געבטע וועלכען דאָס דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

אָס ערשטען יענער דיעזעס יאהרעס 1875 אָס... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

מיטען האַפֿטונג אונד אַבערצייגונג אַז דאָס... דער רעדאקטאָר פֿאַר אַלע אַרטיקלען...

פאר זיך צו טהן האט אונד וועלכע אויך פאן איי-
נער נאכטער מעהרהיים אין איהרעם אונטער-
טען אונטערשיטטע זיך, ווי ס'שאנדע איז. דאס
לאנד אויס זיינע שולדען הערשענדיגעסטען וואל
ניכט אויף איינמאל אבער דאך נאך אין איינעם
יאהרען.

ווי האבען פארליפן צוויי היפט-פונקטע
פאר אונס: ערסטנס מ'זאל אויס-
פערואלטונג איינפאכער אונד בילדיגער בעוועק-
שטעלליכע ווערדען אונד צווייטנס מ'זאל
דען שלעכטען געשעפטען אונד דעם הרעדיטע-
געהאלטען ווערדען. דאמיט די האנדעלס-ליסטע
צו געלד קאסטען קאנען. דיעזע צוויי זאכען קא-
נען אבער אויך ניכט אין איינעם איינגעבליקע ער-
ציעלע ווערדען. אונדערן ערטע מיט דער צייט.

ווי פערשידענע אלע קיינע וואונדער-
אונדערן דאס, וואס ווי מיט גומעס געוויסען פער-
שפריענע קאנען. דיא וועהלער מיסטען יעצט נור
זאלכע מעננע דא דען רייכסטאן וועהלען וועלכע
דיא אכובע האבען אונס אין אונזערעם ניטען ציעלע
צו אונטערשיטטען.

געווערע וועהלער! מאן ווירד מיט פראנצ-
וואס האט נון דענן שאן דאס נייע מיטשטרא-
ביו יעצטע נעמערן? דארויף קאנן אויך נור אז פיעל
אנטווארטען. דאס מאן אין אז קירצער צייט נאך ניכט
פיעל טהן קאנען. אבער איינעם האט מאן פאן
אונס שאן געזעהען, דאס וויר נעמליך שטרענגע
דארויף געווענען, דאס לאנד צו געשטען. אונד
היבובט דארויף. דאס וויר דורך מאכע שטייען
דיא ליעבע אונד דען ביפאלל מאכער איינמאל-
נער איינביסען.

וואס נון ענדליך טיינע איינע פערדאן בע-
טרישט, אז נון נעב אויף קיינע אנטווערן אונד
בעשלידיגונגען אונד אויבערלאסטע מיך דעם איר-
שטיילע מינער וועהלער. ווערדען וואס פרא-
פארליפן אז ווירד מיך דיעם אין טעפסטע זיעלע
שמעצען: אויך האט אבער יעדען שלאג ער-
נאך, נור איינער ווערע מיר אונטערשיידען זיעלע
אין מיר נעמליך פארזענען מיסטע, דאס אויך
מינע פליכט ניכט נעמערן אונד דאס מ'זאל געוויס-
טען בעאנטווערונג ווערען.

אונד נון עמפפעהלע אויך מיך איהרעם וואל-
וואלען אונד איהרער בודענליכען ווערטער-
שעצטענדיג.

נאך דיעזער ערע ענטשאנד אין טויזנער-
שטיממעס עליען-הופען, אז דאס דאס גאנצע פאל-
לעניאס ערציעסטערע.

ווערווי ערהאב זיך דער העברעזער גיסט
ליבע אונד זאמט: זיינע ווארטע פאללער פאסער-

לאנדס-ליעבע וונד פערקלונגען, אבער ניכט, וויא
דאס וויכטיג אין דער וויכטיג אונדערן זיא ווערדען
אויך פארמיט אונזען. וויר נלויבען אז דיינע זע-
הונג דיא ביט אין איינער מאנעס וועלכער אינעם
אויס דען פיעלען פלאנעווערען אין איינע גליקליכע-
רע צייט ווערדען ווירד. זיא ווערדען אונזער דע-
פארטיער, וויר פאלגען דיר אויף דיינע וועגען אונד
מיט שטארקן צעהלען וויר אויס צור ליבעראלען
פארטייא! דיא ביט דער ערוועהלטע דער נאציאן,
דען נאכט צור רעכטען צייט בערווען האט, אונס
פיר דאס לאנד דורך דען פאראייניגט ווערדען גראס-
טען פארטייען איינע שטארקע פארטייא אונד איינע
שטארקע רעווערונג צו בילדען. יעדע צייט האט
ווערדען מאן, פיר אונזערע צייט ביט דא אין אונד-
ווערעם פאסערלאנד דער מאן, דען אונס נאכט
געשיקט האט.

דער זייט אונזערעם בלאטטעס ווערע צו
קליין אויס דען גראסארטיגע עמפאנג דעם הערן
מיט אין רעכענען צו שילדערן וויר וואללטען
היינט בדאס דען רעכענענדיגע ביערעם דעם מי-
ניסטערס מיט מיטשטיילען, אויס אונזערע ליעזער
צו בעלעדערען, וואס מאן פאן דער טרענענדיגער
רעווערונג אויס געכטען רייכטאמע צו ערווארטען
דאס. דיא פערנאיינענדיגע דעם רייכטאמע קע-
נען אונזערע אלטען ליעזער דורך אונזערע ביוהע-
זיינען אויספיהלענדיגע רייכטאמע-בערעכענען, אבער
דיא פראגע בלייבט נור, וואס ווירד אויס אונזארן
שטענדיגן ווערדען?

אונטער ערשטווערדען עליען-שטייען
אין העברעזען געהאט ווער דיא העלפטע צו דע-
יינענען, ועלכע ניכט וויסען, וואריס זיא שטייען
אונד זארום זיא אז אבער ערע ווער פיעלע
אויס דארום זיא אונד דאס נייע מיטשטרא-
ניכט אויסגעקלערט. זיא פרייע זיך בדאס אבער
דיא פארטייא-פארטייאונג. אבער דיעזע פארטייא-
ניען אלהן קאנן זיא דאס לאנד אויס ווערדען אפ-
נאך ניכט רעכענען זיא אויס נור אין מיסטען וועל-
כעס ליכטער עים ציעלע פירדען קאנן. אבער דיא
פרייע ווערע נור ערסט דאן אין דער צייט ווען
מאן פארטייען ווירד אויס אונזארן בעקייט נאך
געוויסענע זיינע פיעלען שולדען פאללענדיג זיא-
שטייען.

וויא קאנען נאך אויספיהלענדיגע רעכענענדיגע-
בערעכענען פאן געשיטען איינע מיטשטיילען, וועלכע
אבער אלע קאנען אויך דאסליכע דערווייטע דאס
מאן ביז יעצט וועגען דער שרעכטען ערנשטען
וועגען דער געהל-קאסע, וועגען דעם קראכעם
אונד וועגען דער פארטייא-שטייענדיגען ניכט
טהן קאנען פיעל זיך אבער יעצט דיא פארטייען

פארטייענען, אז ווירד מאן ליכטער מיט פארטייא-
טען קרעפטען צור פערבעסערונג אונזערע לאנד
איבייזען קאנען. מאן דארף אבער ניכט פרייע-
טען, דאס דיא פארטייא-פארטייאונג פאן וויללען
דעם מענטשען אבהענגט. דאס אבער דיא ניטע ער-
פאן אונד אויף בעסטערע געשעפטעס-גאנג ניכט
טען אונזערע וויללען, אונדערן פאן גאטטעס-
וויילען אבהענגט.

פערשידענע נייאנקייטען.

דער פערדינדער טע קרייען
צווישען די שולאנד אונד פראנצ-
ווייך. די דער זענען דעם ענגלישע פארלא-
מענטעס פאם. די מא פראנצויזען אין רעפארטער
דען ענגלישען מיניסטער, אב דענן עטוואס וואה-
רעס דארט אויס. וואס פאר איינע וואכען איבער
אינען נייען בעפארשטעהענדיגע היט-פארטייא-
שען קרייע געשפראכען ווארדען? דאריין אונד
ווארעטע דער מיניסטער פאלגענדעס: אויך בע-
הייפט פארלשטענדיג דען גרינג דיעזע געווענדיגע
דען אין דען לעטצען וואכען ווארדען אונד ועהר
פיעל פאן איינעם קרייע געשפראכען אונד אויך
קאנן צור בעפארשטענדיג דיעזער געווענדיגע נור פאל-
לעניעס אנטווארטען: זיא זענע וועגען דיעזער אונ-
געלענדיגהייט פיעלע ערשט-שטיקע צווישען ענ-
דלאנד הייטשלאנד אונד פראנצויזען געשענדיג
יאהרען. עים ווארען אויך צווישען הייטשלאנד אונד
פראנצויזען שטודיע-פונקטע, וועלכע וויר
אבער ניכט פארשטענדיגען וויסען. אז פיעל
קאנן אויך אויך דאס בעסטעסטע זאגן. דאס
פאר איינע וואכען איינע טעפעהענדיגע בענא-
ווייזע איבער דיא בעקייטענדיגע ווייזען הייטש-
לאנד אינע פראנצויזען ענטשטאנדען אויס: דען דיא
פרייענע גענעראלע האבען געקלערט. דאס זיא
גראסע פראנצויזען איינע פיר הייטשלאנד גע-
פערדיגט ווירד איינע איהרע טעגליכע פערמער-
זינג אונד פערדיאכטענדיג דאריין צייט, דאס מאן
אין פראנצויזען באלד דען קרייע גענייען וויללען.
— ועלכע דער פרייענע געזאמטע האטע
אפט דיעזע בערעכענען אויסגעפראכען אונד
ווארדען עווערן איינע פארשידענע בעאנענדיגע
אונד אנהען אין פראנצויזען הערפארטייען: דיא
פראנצויזען עווערונג נאך זיך הייזען מיר צו
ליינגען אונד זאמטע דאס אויך קיינען טרייע בענא-
ווייזע. דיא פראנצויזען זאמטען, דאס הייטשלאנד
נאך קיינען גרינג האט זיך פאר אהנען צו פרייע-
טען, הייטשלאנד וויס זיך נור איינע איינזענדיגע אויס-
מיט אהנען קרייע צו בענייען. דיא ענגלישע
רעווערונג האטע נון אפאנעם וויקליך בעפריי-
טיגע הערען! ווען זיא פאם שטאנד-פונקטע דעם
רעכטע איינזענען, אז מ'זאל פאלן אונד ווען זיא אויך
איינע בעשולדען אויס, נור אין פאלען ועלכעס פארטרי-
טוויילע ווערען, ווען איינע פרייענדיגע אויף פרייענדיגע
ערע ענטדעקט ווארדען ווען דיא אבער ניכט אויף רעכטע
זאמען אויף סאקאנאוישישע געוואלט ווערען. דאן פרייען
קאנען זיא הייער עקענאן וויא אין ווארייזיא דיא הערען
שטייען! אויך בעשטיען מיך הייער אויף דעם שלאכע אוי-
נעם פאלטייען גראפען, אויף פאלטייער ערעל-הער האט
מיך הייער פארטייען, וועלכעס רעכט האבען זיא צו
מיינע געפאונענע-נאמען? הער מאן! עמען זיא זיך ניכט
דאס דיא רוסען אויך הייזענדיגעם נייענאכט געמען וואל-
לען? נור זיא האבען דאס רעכט. מיך הייער געפאונען צו
האלטען אונד קיין פרייענדיג!

פאלטייען.

דער גראפע האטע נון איינזענען, דאס ער דער
נייער בערעכענען מיט אונד זיא ניכט אין דיא רוסען אויס-
לייזערען דען וואס קאנען דאס נייען אויס צאלן
אויך דען גראפען אין פרייענדיגע וועצען אונד זאמען, דאס
ער עים מיט אויך געהאלטען האטען. דיא נייען נאך אויס
אויך דורך איינע וועקע צו פערשטענדיג. דאס ער זיא יא ניכט
פאן דען רוסען פארשטענדיג לאסטען וואללען.

דער גראפע מאכטע דאדער אלע אנשטענדיגע אויס-
זיין רעכט צו בעהויפטען, דאס דיא רוסען קיין רעכט האבען.
דיא פערשטענדיגע פאן זיינעם שלאכען וועצען-הערען. דאנען
נען געשטאנד אבער דיא נייען, דאס זיא וועלכע דען
גראפען בעשראנקע האבען, אהנע דאס ער נור איינע אהנע
פאן אוינעם אויסגעהאלטען אויף זיינעם שלאכען געראכט
העטען.

פאלטייען.

דיא טאבאק האט ער.
(צו-טע פארשידענע.)
דייע קרעצע צווישענדיגע, אין וועלכער אלעס
פאללער שטייען אונד שטאבלאך דאנענעסטען אויס, בע-
ניצעט דיא רעפאן, אויך אבער איהרע נעפערהליכע לאנד
נאכזודענען. — דאס וואספען זיא, דאס איר ליינגען ניכט
מירע נישטען קאנן; זיא האטען נון דיא וואהל. עטוועדער
זיך דען רוסען צו איבערלעבען, אין וועלכעם פאללע זיא
דאן פאן אוינעם פאסערלאנדען נאך סווערען אבערשרי-
ווארדען ווערען. אהנע אין דער געוואלט דעם גראפען צו
בלייבען, וואס זיא נאך עטוואס פאסענדיגע האטען. — דען
גראפען האטען זיא יעצט אין דער האנד; דען ווען זיא
דיא ווארהייט איינזענענדיגע, דאס זיא ועלכעס דען גראפען
בעשראנקען האטען אונד דאס ער וואס אויף בעשראנקען
בעשרענע אויס, דאן ווערען שטרענג דען גראפען-וויי-
וואשען. ווען זיא אבער דאריין בלייבט, דאס דער גראפען
זיא וויקליך נור דאן אויף דעם שלאכע העלעס, אויס דאס
רוסען אויסצושפארן, דאן ווערען אויך דער קאפע דעם
גראפען פערלירען.

דיא גראפען וואללטע אבער אין פאלען בלייבען, וואס
זיא דאך אויף רעכטען פאלטען קאנעט אונד ווען
ניכט, אז וואללטע זיא דאך אויך איהרעם פאסערלאנדען-שטייע-
נען, זיא מוסטע וואס דארום טראכענען, דען גראפען וויי-
צוואשען. אויס אירם דאן דאס רעכט נעכען צו קאנען,
זיא אלס זיינע געפאונענע אויף זיינעם שלאכען צו בעהאל-